

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 59/02-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. júla 2002 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Alexandra Bröstla a Jána Klučku v konaní o sťažnosti M. H., bytom B., prechodne bytom D. n. V., zastúpenej advokátkou Mgr. Z. K., B., vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 15 E 195/00 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 15 E 195/00 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava IV prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 E 195/00 konal bez zbytočných prieťahov.

3. M. H. priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 18 000,-- Sk (slovom: osemnásťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 8. apríla 2002 doručené podanie M. H. (ďalej len „sťažovateľka“), bytom B., prechodne bytom D. n. V., zastúpenej advokátkou Mgr. Z. K., B., označené ako „Sťažnosť (článok 127 ústavného zákona č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov a § 49 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 124/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov)“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľka ním namietala priet'ahy v konaní o výkon rozhodnutia vedenom pod sp. zn. 15 E 195/00 na Okresnom súde Bratislava IV, a tým aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Z dôvodov uvedených v sťažnosti a vyplývajúcich tiež z priložených príloh potom sťažovateľka požiadala, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol takto:

„I. Okresný súd Bratislava IV svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 15 E 195/2000, porušil základné právo M. H. na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Okresnému súdu Bratislava IV sa zakazuje pokračovať v porušovaní práva M. H. na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo veci vedenej pod sp. zn. 15 E 195/2000 a prikazuje sa mu, aby v tejto veci konal.

III. M. H. sa priznáva primerané finančné zadost'učinenie ako náhrada nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch v sume 200.000,- Sk (slovom dvestotísíc slovenských korún).“

Pokiaľ ide o zdôvodnenie žiadosti o priznanie nemajetkovej ujmy prostredníctvom primeraného finančného zadost'učinenia, s'ťažovateľka poukázala na „*utrpenú nemajetkovú ujmu najmä stav neistoty, úzkosti, neprijemnosti a poníženosti vyplývajúci z predlžovania exekučného konania, a to aj po tom čo orgány štátnej správy súdov uznali prieťahy a s'ťažovateľke sa ospravedlnili a uvedomujúc si, že túto nemajetkovú ujmu nie je možné dostatočne vykompenzovať konštatovaním porušenia práva s'ťažovateľky podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“.

Ústavný súd s'ťažnosť s'ťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a po zistení, že spĺňa všetky zákonom predpísané všeobecné a osobitné náležitosti a že nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona, ju 17. apríla 2002 prijal na ďalšie konanie.

Dňa 19. apríla 2002 sa ústavný súd podľa § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde obrátil so žiadosťou na predsedníčku Okresného súdu Bratislava IV o vyjadrenie k prijatej s'ťažnosti s'ťažovateľky. Z vyjadrenia predsedníčky Okresného súdu Bratislava IV z 21. mája 2002 (Spr. 3224/2002) vyplynulo, že:

„S'ťažovateľka vo svojom podnete uvádza, že dňa 1. 3. 2000 podala na tunajší súd návrh na výkon súdneho rozhodnutia, exekučné konanie vedené pod sp. zn. 15 E 195/00 a zákonná sudkyňa od 1. 3. 2000 do 3. 4. 2002 neučinila vo veci ani jeden meritórny a procesný úkon a ani nedala žiaden pokyn kancelárii, s výnimkou úkonu dňa 16. 11. 2001 a to nesprávne doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku. K časti podnetu poukázaných ďalej na celkovú dĺžku prieťahov v konaní 2 roky a 1 mesiac, čím jej zákonná sudkyňa zapríčinila stav právnej neistoty.

Sťažovateľka udáva, že vyčerpala všetky právne prostriedky podľa zákona č. 124/02 Z. z. Ako sťažovateľke jej bolo predsedníčkou Krajského súdu v Bratislave uznané právo na bezprietahové vybavenie vecí, zaslaná žiadosť pre predsedníčku Okresného súdu Bratislava IV o pravidelné sledovanie plynulého a bezprietahového vybavovania vecí.

Žiadala, aby bolo zakázané Okresnému súdu Bratislava IV pokračovať v porušovaní jej práva.

S poľutovaním musíme konštatovať, že v konaní ide o prietah. Pre objektívne posúdenie prietahu žiadame zvážiť skutočnosť, že zákonná sudkyňa bola dlhodobo práceneschopná a to v mesiacoch: január až február 2001, apríl až máj 2001, marec až máj 2002. Zákonná sudkyňa okrem agendy E, vybavuje ešte agendu T a C, kde vysoký počet vecí nerozhodnutých a reštančných, je tiež príčinou prietahov v predmetnej veci.

Zároveň v intenciách Vášho listu oznamujeme, že súhlasíme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatí podnetu.“

Keďže obaja účastníci konania pred ústavným súdom súhlasili s upustením od ústneho pojednávania, ústavný súd o sťažnosti sťažovateľky konal a rozhodol bez jeho nariadenia.

II.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľky, z pripojených príloh, ako aj z vyjadrenia predsedníčky Okresného súdu Bratislava IV ústavný súd zistil, že pred ním prebieha konanie o výkon rozhodnutia podľa šiestej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) vedené pod sp. zn. 15 E 195/00. Toto konanie sa začalo na základe návrhu sťažovateľky, ktorá 1. marca 2000 podala na Okresnom súde Bratislava IV návrh na výkon rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 28 Co 172/97 z 11. decembra 1997. Dňa 12. novembra 2001 (a po urgencii sťažovateľky z 9. augusta 2001) jej bola doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku a 10. januára 2002 sťažovateľka určený súdny poplatok uhradila. To bol súčasne jediný procesný úkon, ktorý Okresný súd Bratislava IV urobil v konaní sp. zn. 15 E 195/00 od podania návrhu sťažovateľky do momentu pojednávania ústavného súdu o jej sťažnosti.

III.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

S použitím uvedených kritérií ústavný súd preskúmal doterajšie konanie pred Okresným súdom Bratislava IV vedené pod sp. zn. 15 E 195/00 a dospel k nasledovným záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 E 195/00 nejde o zložitú vec. Keďže pred Okresným súdom Bratislava IV prebieha konanie o výkon rozhodnutia podľa šiestej časti OSP (§ 251 a nasl. OSP), samotné meritórne rozhodnutie vo veci (ktoré pred všeobecnými súdmi najčastejšie predstavuje zbytočné priet'ahy v konaní) bolo už prijaté predtým (ide o rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 28 Co 172/97 z 11. decembra 1997). Predmetom konania pred Okresným súdom Bratislava IV preto už nie je hmotnoprávny spor, ale iba samotný postup súdu pri výkone rozhodnutia, t. j. jeho nariadenie a uskutočnenie výkonu prostredníctvom súdu. Tento procesný postup je celkovo jednoduchý a nevyžaduje ani obligatórne procesné úkony súdu (napríklad nariadenie pojednávania, prípadne vypočutie povinného podľa § 251 ods. 1 a 2 OSP). Z uvedených dôvodov preto ústavný súd nehodnotil vec sp. zn. 15 E 195/00, ktorá je predmetom konania, ani ako právne a ani ako fakticky zložitú.

2. Pokiaľ ide o správanie účastníčky konania, toto bolo po celú doterajšiu dobu súdneho konania vo veci sp. zn. 15 E 195/00 aktívne a súčinnostné a neprispelo žiadnym spôsobom a ani v žiadnom rozsahu k doterajšej dĺžke súdneho konania. Už pred podaním svojho návrhu na výkon rozhodnutia sťažovateľka 19. marca 1999 požiadala Okresný súd Bratislava IV o jeho pomoc pred nariadením výkonu rozhodnutia podľa § 259 OSP a tento jej žiadosti 19. apríla 1999 vyhovel tak, že povinného poučil o jeho povinnosti určenej rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 28 Co 172/97.

Dňa 1. marca 2000 sťažovateľka podala na Okresnom súde Bratislava IV „Návrh na výkon súdneho rozhodnutia“.

Dňa 9. augusta 2000 sťažovateľka doručila na Okresný súd Bratislava IV „Urgenciu“ návrhu na výkon súdneho rozhodnutia doručeného Okresnému súdu Bratislava IV 1. marca 2000.

Dňa 12. novembra 2001 došiel kancelárii Okresného súdu Bratislava IV pokyn sudkyne na vyzvanie sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku za výkon rozhodnutia vo výške 300 Sk. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola z kancelárie vypravená 16. novembra 2001.

Dňa 10. januára 2002 sa sťažovateľka dostavila na Okresný súd Bratislava IV, kde opätovne oznámila adresu svojho prechodného bydliska, hoci táto bola zrejma hneď od nápadu veci, a zároveň zaplatila súdny poplatok za výkon rozhodnutia vo výške 300 Sk.

Sťažovateľka sa tiež viackrát domáhala odstránenia prietáhov v konaní podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, a to konkrétne svojou sťažnosťou z 5. septembra 2001 predsedníčke Okresného súdu Bratislava IV, ďalej 20. novembra 2001 svojou žiadosťou predsedníčke Krajského súdu v Bratislave „o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedníčkou Okresného súdu Bratislava IV“ a ďalšou žiadosťou predsedníčke Krajského súdu

v Bratislave z 5. apríla 2002 „o plynulé pravidelné sledovanie plynulého a bezpriet’ahového vybavovania vecí vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 15 E 195/00.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či nedošlo k zbytočným priet’ahom v súdnom konaní sp. zn. 15 E 195/00, bol postup samotného Okresného súdu Bratislava IV. Ústavný súd zistil, že Okresný súd Bratislava IV v konaní sp. zn. 15 E 195/00 urobil v období od 1. marca 2000 do konca júna 2002 jediný procesný úkon, a to výzvu na zaplatenie súdneho poplatku zo 16. novembra 2001. Okrem tohto úkonu v samotnom konaní o výkon rozhodnutia aktívny nebol, hoci jeho postupu nebránila žiadna zákonná prekážka. To, že ide o priet’ah v konaní, ostatne uznala aj samotná predsedníčka Okresného súdu Bratislava IV vo svojej odpovedi na výzvu ústavného súdu z 21. mája 2002. V súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (I. ÚS 19/00, II. ÚS 18/98, III. ÚS 14/00) ústavný súd konštatuje, že skutočnosti ňou uvedené ako príčiny priet’ahov v označenom súdnom konaní (choroba konajúceho sudcu, veľký nápad vecí, reštančné veci) nemôžu ísť na ťarchu účastníka súdneho konania. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd rozhodol, že doterajším postupom (nečinnosťou) Okresného súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 15 E 195/00 v období marec 2000 až jún 2002 došlo k zbytočným priet’ahom v súdnom konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Keďže ústavný súd zistil, že nečinnosťou Okresného súdu Bratislava IV došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade

s § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde mu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

2. Keďže ústavný súd rozhodol, že postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 15 E 195/00 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy. Uvedené ustanovenie uvádza: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľka požadovala primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk poukazujúc na „*utrpenú nemajetkovú ujmu najmä stav neistoty, úzkosti, nepríjemnosti a poníženosti vyplývajúci z predlžovania exekučného konania, a to aj po tom čo orgány štátnej správy súdov uznali prietahy a sťažovateľke sa ospravedlnili...*“.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal Okresnému súdu Bratislava IV, aby v napadnutom súdnom konaní konal bez zbytočných prietáhov, je toho názoru, že porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci. V dôsledku toho (a aj vzhľadom na dobu nečinnosti) považoval preto za potrebné rozhodnúť aj o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľke

v dôsledku toho vznikla, a to priznaním primeraného finančného zadosťučinenia. Vzhľadom na celkovú dobu konania Okresného súdu Bratislava IV poznačenú zbytočnými priet'ahmi (nečinnosťou) vo veci vedenej pod sp. zn. 15 E 195/00 a berúc tiež do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka sa o predĺženie tejto doby nijako nepričinila, a zohľadňujúc tiež konkrétne okolnosti prípadu, rozhodol, že sumu 18 000 Sk možno považovať za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2002